

Soru-Cevap

Sahip Olunan Her Şey Rızıktır

Mohd Temiza'ya

Soru:

Ey Celil Âlim Şeyh, Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Tatmin edici bir cevap bulamadığım bir soruya cevap verme nezaketini göstermenizi rica ediyor ve Allah'tan, cevabın sizin elinizle olmasını diliyorum.

Soru şudur: Rızık sadece mal ile mi, diğer bir ifadeyle şerî sebeple sahip olunabilen her şeyle mi sınırlıdır? Yoksa nakit olan para ve taşınabilir veya taşınmaz mallar da rızık bir parçası mı yoksa tüm sınıflar rızık kapsamıyor mu? Örneğin salih bir eş rızık mıdır? Aynı şekilde sağlık, başarı ve salih nesil rızık mıdır?

Allah bizim adımıza sizi hayırla mükafatlandırsın.

Muhammed el-Hârisî.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Sahip olunan her şey rızıktır:

1- Lisanu'l Arap'da şöyle geçmektedir: [Er-Rızku (rızık) ve el-Atâu (ihسان), Allah onu rızıklandırdı sözünüzün mastarıdır... Nitekim yağmur, rızık olarak adlandırılır; Allahu Teala'nın şu kavli gibi: **“Allah'ın gökten indirdiği rızıkta (yağmurda) -ki, onunla öldükten sonra yere yeniden hayat vermektedir.”** [Casiye 5] Ve Allahu Teala'nın şu kavli gibi: **“Semada da rızığınız ve size vadedilen başka şeyler vardır.”** [Zariyat 22] Mücahid bunun yağmur olduğunu ve bunun lügatte geniş olduğunu söyledi... Askerlerin rızıkları istekleridir ve onlar rızıklandılar (geçimlerini sağladılar) demektir; (الرَّزَقَة – er-Razakate) fetha ile bir kez (tekil) olmaktadır; çoğulu ise (الرَّزَقَاتُ – er-Razakatu)'dur; bu da askerin istekleridir; yani asker rızıklandı, yani rızıklarını aldılar demektir. Allahu Teala'nın şu kavli gibi: **“Allah'ın verdiği rızka karşı şükürü, onu yalanlamakla mı yerine getiriyorsunuz?”** [Vakıa 82] Yani rızığınıza şükredin demektir. Şu şekilde söyledikleri gibi; Süreyya yıldızı sayesinde bize yağmur yağdı. Allahu Teala'nın şu kavli gibi: **“Köye (şehre) sor.”** [Yusuf 82] Yani köy halkına sor demektir. Emir (komutan), askerlerini rızıklandırdı, yani geçimleri sağlandı demektir. Askerlere tek rızık verildiği de, onlara iki yani iki rızık verildiği de söylenmektedir... İbn Berri'...]

2- Kamusu'l Muhit'de şöyle geçmektedir: [(الرَّزْقُ) Er-Rizku kesre ile, paralı asker ve yağmur gibi kendisinden faydalanılan şeydir. Çoğulu (أَرْزَاقُ) Erzâkun'dur. Fetha ile gerçek mastardır. (المَرَّةُ – El-Merratu) bir kez, yani (الوَاحِدَةُ) He ile tekil olmaktadır. Çoğulu ise (رَزَقَاتُ) “Razakatun'dur”, harekelidir ve bu da askerin istekleridir. Yani Allah onu rızıklandırdı ve ona rızıkını ulaştırdı, filan kişi O'na çokça şükretti demektir. Şunun gibi: **“Allah'ın verdiği rızka karşı şükürü, onu yalanlamakla mı yerine getiriyorsunuz?”** [Vakıa 82]

3- Sıhah, lügatte şöyle geçmektedir: [Rızık: Kendisinden faydalanılan şeydir. Çoğulu (الأَرْزَاقُ) “El-Erzâku'dur.” Er-Rızku (rızık) ve el-Atâu (ihسان), şu sözünüzün mastarıdır: Allah onu rızıklandırdı. Er-Razkate fetha ile: Bir kez (tekil) olmaktadır. Çoğulu ise (الرَّزَقَاتُ) “Er-Razakatu'dur”, bu da askerin istekleridir. Yani asker rızıklandı, yani rızıklarını aldılar demektir. Allahu Teala'nın şu kavli gibi: **“Allah'ın verdiği rızka karşı şükürü, onu yalanlamakla mı yerine getiriyorsunuz?”** [Vakıa 82] Yani rızığınıza şükredin demektir. Bu da Allahu Teala'nın şu kavli gibidir: **“Köye (şehre) sor.”** [Yusuf-82] Yani köy halkına sor demektir. Nitekim yağmur da rızık olarak adlandırılmaktadır. Allah Azze ve Celle'nin şu kavli gibi: **“Allah'ın gökten indirdiği rızıkta (yağmurda) -ki, onunla öldükten sonra yere yeniden hayat**

vermektedir.” [Casiye 5] Ve Azze ve Celle’nin şu kavli gibi: **“Semada da rızığınız vardır.”** [Zariyat 22] Bu lügatte geniştir.]

4- Kurrase’de rızık hakkında şöyle geçmektedir: [Rızık meselesine gelince; Kur’an’ın delaleti kati olan ayetleri, Kur’an’a iman eden kimseye, rızık Allah’ın elinde olduğuna ve onu dilediğine verdiğine inanmaktan başka bir mahal bırakmamıştır. Rızık meselesi, kader meselesinden başkadır. Zira kader, Allah’ın falan şeyin olacağını, o şey olmadan önce bilmesidir; çünkü onu yazmış ve takdir etmiştir. Rızık gelince; sadece falan kişiyi rızıklandıracağını bilmesi, yazması ve takdir etmesi değildir, aksine bunun yanı sıra yani rızık takdir etmiş olmasının yanı sıra rızık veren kul değil, Allah’tır. Buna şu ayetler delalet etmektedir: **“Senden rızık istemiyoruz; (aksine) biz seni rızıklandırıyoruz. Güzel sonuç, takva ile.”** [Taha 132] **“Allah’ın size helal ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiye ve kendisine iman etmiş olduğunuz Allah’tan korkun.”** [Maide 88] **“Allah kullarına lütufkârdır, dilediğini rızıklandırır. O kuvvetlidir, güçlüdür.”** [Şura 19]...]

5- Salih nesil, sağlık, afiyet, sana hükmeden dairede gerçekleşen, yani senin ihtiyarı olarak/serbestçe yaptığın amelin dışında olan, yani kaza dairesinde olan her şey gibi mülk olarak sahip olunan şeylerin dışında bahsetmiş olduklarınıza gelince; bu, hem rızık hem de sizin tarafınızdan gerçekleşen ya da sizin seçiminiz dışında sizin üzerinizde gerçekleşen tüm fiilleri kapsar... Zira Kurrase’de, kaza ve kader konusunda (Kulların Fiilleri Meselesi Hakkında Doğru Olan Görüş) başlığı altında şöyle geçmektedir:

[Kulların fiilleriyle ilgili bu meselede doğru olan görüş, insanın şu iki dairede yaşıyor olmasıdır: Birincisi; onun kontrol ettiği kısım. Bu, insanın kendi tasarrufları kapsamına giren dairedir; bu kapsamda, sadece kendi tercihi ile yapmış olduğu fiiller meydana gelir. Diğer ise ona hükmeden dairedir; bu, insana hükmeden dairedir ve bu dairede, ister kendisi tarafından gerçekleşsin, isterse kendisi üzerinde gerçekleşsin insanın hiçbir dahlinin olmadığı fiiller meydana gelir. İnsana hükmeden, yani onun hiçbir dahlinin olmadığı ve gerçekleşmesiyle hiçbir ilgisinin olmadığı dairede gerçekleşen fiiller iki kısımdır: Varlık nizamının gerektirdiği kısım ile hem kudretinde olmayan, hem üzerinden def edemediği hem de varlık nizamının gerektirmediği fiillerin vuku bulduğu kısımdır. Varlık nizamının gerektirdiği kısma gelince; insan onun tarafından kontrol edilir dolayısıyla mecburî bir seyr ile onun gereğince seyreder. Çünkü aykırı davranamayacağı hususi bir nizama bağımlı olarak, kâinat ile birlikte ve hayat ile birlikte seyreder. Bunun içindir ki bu dairedeki ameller, onun iradesi dışında vukuu bulur. Bu dairede muhayyer değil, museyyerdir (seyrettirilir)...

İnsana hükmeden dairede meydana gelen bu fiillerin tamamı, kaza olarak adlandırılır. Çünkü bunları gerçekleştiren, sadece Allah’tır; bundan dolayıdır ki insana nispetle bu fiiller; ne kadar fayda yahut zarar, sevgi yahut nefretten her ne taşırırsa taşısın kul, bunlardan hesaba çekilmez. Yani ne kadar hayır ve şer olursa olsun bu fiillerde hayır ve şer olup olmadığını bilen yalnız Allah’tır. Çünkü insanın bunlarda bir rolü yoktur ve onların ortaya çıkış keyfiyetine dair bir şey bilemez. Bunların def ya da celb edilmesine mutlak surette muktedir değildir. O halde insanın kazaya ve onun Allah Subhanehu ve Teala’dan geldiğine iman etmesi gerekir...]

Umarım bu kadarı yeterli olmuştur. Bilene ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah’tır.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 11 Saferu’l Hayr 1444

M. 07/09/2022

Cevaba, Emir’in (Allah onu korusun) web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<https://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4281/>